

**Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний технічний університет
Факультет менеджменту, економіки, соціології та філології
Кафедра соціології**

**Соціологічна асоціація України
Дніпропетровське обласне відділення**

**РОЗВИТОК ОСНОВНИХ НАПРЯМІВ СОЦІОГУМАНІТАРНИХ НАУК:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

**Збірник матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю
(м. Кам'янське, 1 – 2 червня 2023 р.)**

**Кам'янське
2023**

***X Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю
«Розвиток основних напрямів соціогуманітарних наук: проблеми та
перспективи» (м. Кам'янське, 1 – 2 червня 2023 р.)***

УДК 009(08)

ББК 6/я431

З

Розвиток основних напрямів соціогуманітарних наук: проблеми та перспективи : збірник матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Кам'янське, 1 – 2 червня 2023 р. / Дніпровський державний технічний університет. Кам'янське, 2023. 415 с.

У збірнику представлені тези доповідей з соціології, психології, державного управління і місцевого самоврядування, соціальних комунікацій, історії, економіки і менеджменту, філології, педагогіки, філософії та права, а також статті Круглого столу «Суспільні виміри трансформаційних змін в геополітичному просторі» та секцій конференції. Матеріали збірника розраховано на здобувачів вищої освіти, аспірантів, викладачів закладів вищої освіти та інших наукових фахівців.

Мови видання: українська, англійська.

Редакційна рада не обов'язково поділяє думки авторів. Відповідальність за дотримання умов академічної доброчесності, грамотність, список використаних джерел, достовірність цитат та посилань, використання статистичних матеріалів покладається на авторів.

Усі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерело є обов'язковим.

УДК 009(08)

ББК 6/я431

© Автори публікацій, 2023

© Кафедра соціології Дніпровського державного технічного університету,

2023

*X Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю
«Розвиток основних напрямів соціогуманітарних наук: проблеми та
перспективи» (м. Кам'янське, 1 – 2 червня 2023 р.)*

С.

Назаренко Д., Якуніна А. ЗАСТОСУВАННЯ ФРАУДАТОРНОГО ПРАВОЧИНУ В УКРАЇНІ.....	247
Солоділова О., Бабенко В. МІСЦЕ ІНТУЇЦІЇ У ФІЛОСОФІЇ ЖИТТЯ А.БЕРГСОНА.....	250
Якуніна А., Асатрян А. СИСТЕМА ПРАВОСУДДЯ В УКРАЇНІ.....	252
Якуніна А., Бабенко М. ТРАНСФОРМАЦІЯ АРБІТРАЖНИХ ІНСТИТУТІВ.....	257
Якуніна А., Леонідов Д. ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ УСТРІЙ УКРАЇНИ.....	262
Якуніна А., Молдовану В. ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ.....	266

Статті за результатами роботи Круглого столу «Суспільні виміри трансформаційних змін в геополітичному просторі» та секцій конференції	269
--	------------

Атаманчук О. ДОГОВІРНЕ РЕГУЛЮВАННЯ НЕМАТЕРІАЛЬНОГО СТИМУЛЮВАННЯ ТРУДОВОЇ АКТИВНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ.....	269
Богдан В., Богомаз К. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ ПУБЛІЧНИХ ПРОСТОРІВ МІСТА В СОЦІОЛОГІЇ ТА СУМІЖНИХ НАУКАХ.....	278
Воронова З. ОСОБЛИВОСТІ СЕМАНТИКИ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З АНІМАЛІСТИЧНИМ КОМПОНЕНТОМ.....	286
Голова Н. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ В ПРАЦЯХ А.С.МАКАРЕНКА.....	293

СОЛОДІЛОВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА

кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії, соціології та історії

БАБЕНКО ВАДИМ ОЛЕГОВИЧ

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

МІСЦЕ ІНТУЇЦІЇ У ФІЛОСОФІЇ ЖИТТЯ А. БЕРГСОНА

Виступаючи проти інституційного та догматичного раціоналізму, Бергсон стверджує, що справжня і початкова реальність життя, інтерпретована як певна повнота, відрізняється від матерії та духу, які самі по собі є продуктами розпаду життєвого процесу. Як зазначає сам А. Бергсон: «Серед усіх речей ми більш за все впевнені та краще за все знаємо, безперечно, наше власне існування, оскільки про всі інші предмети ми маємо лише уявлення, які можна визнати зовнішніми та помилковими, в той час як самих себе ми пізнаємо внутрішньо та глибоко» [1, с. 2].

Суть життя можна досягнути лише за допомогою інтуїції. Як різновид симпатії, інтуїція, можна сказати, безпосередньо проникає в об'єкт і інтегрується в його індивідуальну природу. Інтуїція не означає, що протиставлення пізнаючого пізнаючому є протиставленням об'єкта суб'єкту; це усвідомлення самого життя. Бергсон закликає звернутися до власного життя свідомості, яке дається безпосередньо кожній особистості. За Бергсоном, самоспостереження дозволяє виявити, що структура психічного життя є послідовність станів, які переходять одне в інше і продовжуються несвідомо. Ця тривалість становить життя свідомості, її структуру. Тривалість — це взаємопроникнення станів свідомості, вони непротяжні, а отже, не можуть бути поруч один з одним, їх різниця не кількісна, а якісна, тому не можуть бути виміряні та підраховані, як матеріальні об'єкти. За Бергсоном, тривалість, а отже, і життя мають часові, а не просторові характеристики. Цей «живий» час відрізняється від поняття фізичного часу, який є результатом інтелектуального розпаду тривалості. Анрі Бергсон трактує інтелект у дусі Шопенгауера, протиставляючи його інтуїцію як інструмент для роботи з «мертвими речами». За самою своєю природою — здатністю мислити лише кількісними категоріями простору — інтелект здатний досягнути живе, органічне, лише зробивши

***X Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю
«Розвиток основних напрямів соціогуманітарних наук: проблеми та
перспективи» (м. Кам'янське, 1 – 2 червня 2023 р.)***

його мертвим, механічним, оскільки, за Бергсоном, він має суто утилітарну мету — формування і виробництво неорганізованої матерії.

Бергсон підтвердив вчення про інтелект та інтуїцію у своїй метафізиці – концепції еволюції органічного світу. Життя, проявлене зсередини як психологічна реальність, є метафізичним космічним процесом, «життєвим потягом», потужним потоком творчого становлення: коли життя розпадається і стає матерією, описаною Бергсоном. Таким чином матерія позбавляється свого незалежного онтологічного статусу, і результатом є дефект, ослаблення життя. У процесі розвитку, завдяки опору матерії на шляху початкового єдиного життєвого потоку, останній поділяється на декілька життєвих потоків, і в кожному життєвому потоці життя своїм шляхом проходить косну матерію.

Питання про творчість лежить в центрі філософії Бергсона. Він розглядає її, як космічний об'єктивний процес, людина є творчою істотою, оскільки через неї пролягає шлях «імпульсу життя». Здатність до творчості пов'язана з ірраціональною інтуїцією, і як божественний дар вона наділяється лише обраними. Захищаючи творчу діяльність розуму, Бергсон ані на хвилину не ігнорує існування конкретного життя свідомості, тіла та матеріального всесвіту.

Отже, Бергсон був одним із попередників теорії масової культури, запропонувавши елітарні уявлення про творчість і культуру загалом. Крім того, створення всіх видів цінностей, у тому числі суспільних цінностей, також підкоряється закону елітарності. Бергсон визнає два типи суспільства, а отже, два типи моралі: «закритий» і «відкритий». Перший задовольняє вимоги соціального інстинкту, спрямованого на збереження сім'ї: особистість принести в жертву колективу, правду – заради вигоди. З «відкритої» моральної точки зору, індивідуальність і творчість естетичних, релігійних і моральних цінностей мають пріоритет над інтересами збереження виду.

Список використаних джерел:

1. Бергсон А. Творческая эволюция [Текст] / А. Бергсон ; Российская академия естественных наук. М. : Канон-пресс : Кучково поле, 1998. 383 с. URL: http://loveread.ec/read_book.php?id=82558&p=2 (дата звернення 16.05.2023).

***X Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю
«Розвиток основних напрямів соціогуманітарних наук: проблеми та
перспективи» (м. Кам'янське, 1 – 2 червня 2023 р.)***

Наукове видання

Розвиток основних напрямів соціогуманітарних наук: проблеми та перспективи : збірник матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Кам'янське, 1 – 2 червня 2023 р. / Дніпровський державний технічний університет. Кам'янське, 2023. 415 с.

Відповідальний за випуск: д.і.н., професор К.Ю. Богомаз.

Всі матеріали пройшли оглядове рецензування. Організаційний комітет не завжди поділяє позицію авторів. За точність викладеного матеріалу відповідальність несуть автори.